

Henning Mankell

EL NOI QUE DORMIA A LA NEU



HENNING MANKELL

EL NOI QUE
DORMIA A LA NEU

Traducció de Francesc Miralles

Fanbooks

Títol original suec: *Pojken som sov med snö i sin sang*

© 2006, Henning Mankell

Publicat per primer cop per Rabén & Sjörger Bokförlag, Suècia, 1996.

Publicat per acord amb Pan Agency.

© de la traducció de l'alemany, Francesc Miralles, 2006

© d'aquesta edició: 2022, Edicions 62, S. A., Fanbooks

Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.fanbooks.cat

fanbooks@grup62.com

La primera edició d'aquesta novel·la va ser publicada per Columna Edicions, S. A. el 2006

Primera edició en aquest segell: novembre del 2022

ISBN: 978-84-19150-20-2

Dipòsit legal: B. 18.870-2022

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

1

En Joel va apujar la persiana de cop perquè se sentís.

Era com si saludés amb un tret de canó el nou dia.

Va mirar sorprès a través de la finestra. El terra era completament blanc. Una vegada més s'havia deixat enganyar.

L'hivern sempre arribava de puntetes quan un menys s'ho esperava. La tardor anterior en Joel havia decidit que mai més no deixaria que això passés. Abans de ficar-se al llit, decidiria si aquella nit començaria a nevar o no.

El problema era que no es podia sentir quan nevava. A diferència de la pluja, que repicava contra el sostre de xapa de l'aparcament de bicicletes que hi havia al pati. Tampoc se sentia quan brillava el sol. Però llavors canviava la llum. I el vent era el més fàcil de tots. De vegades, quan era molt fort, esgarrapava les parets de la casa i les feia tremolar com si volgués enlairar-la.

Però la neu sempre venia de puntetes. La neu era com un indi. Arribava sense fer soroll quan menys t'ho esperaves.

En Joel va continuar mirant per la finestra. Havia arribat l'hivern. Era impossible impedir-ho. Un cop més havia estat enganyat. Seria llarg i fred? La neu que havia arribat ara seria la que duraria més, ja que era la que quedava a sota de tot. La primera a arribar era la darrera que es fonia. I això no passaria fins a les acaballes d'abril o principis de maig.

En Joel va pensar que llavors ja hauria fet catorze anys. Hauria crescut uns centímetres més. I haurien passat moltes coses que ell ara ignorava.

La neu ja era aquí.

Per tant començava un nou any, encara que només fos novembre.

En Joel ho havia decidit així. L'any nou arribava amb la primera neu.

Era cap d'any només per a ell. El matí que el terra era blanc ell feia les seves promeses pel nou any. Si és que en tenia alguna.

I sí que en tenia. Moltes.

El terra de casa era fred. En Joel va agafar el coixí del llit i se'l va posar sota els peus. Va escoltar com en Samuel, el seu pare, trastejava a la cuina amb la cafetera. A en Samuel no li agradava que trepitgés el coixí. Per això havia d'estar preparat per enretirar-se ràpidament de la finestra en cas que la porta s'obris, però en Samuel no acostumava a entrar a la seva habitació al matí. Per tant, no era un risc gaire gran.

Va seguir amb la mirada un floquet de neu solitari, que va voletejar a poc a poc cap a terra fins que va ser engrapat per la superfície blanca.

Hi ha moltes coses per pensar quan es tenen tretze anys. Més que quan se'n tenen dotze. I no parlem de quan se'n tenen onze.

Des que havia nevat la tardor passada, en Joel havia après un parell de coses. La vida es complica cada vegada més a mesura que passa el temps. I l'hivern sempre arriba quan un menys s'ho espera.

En Joel va pensar en la nit anterior. Llavors encara era la tardor. Després de sopar s'havia calçat les botes i, amb

la jaqueta a la mà, havia baixat l'escala fent tres salts. Com que era diumenge, el tren nocturn que venia del nord s'aturava a la ciutat. Poques vegades hi pujava algú. I encara eren menys les vegades que algú en baixava. Però mai no se sabia. A més, en Joel solia ficar d'amagat petites cartes secretes a la bústia del vagó de correu.

Tinc els meus ulls posats en vostè. Signat: J.

Sempre el mateix text. Però al sobre hi escrivia noms diferents, que escollia a l'atzar entre els diaris del seu pare. Les adreces, se les inventava.

Carrer del Miracle, 9. O bé Passeig del ferrer Lundberg, 12.

En Joel pensava que era possible que existís en algun lloc del món aquella adreça. Però com que també sospitava que Correus contractava personal secret que es dedicava dia i nit a rastrejar aquells que enviaven cartes a adreces inventades, no s'atrevia a fer servir noms de ciutats de veritat. Per aquest motiu s'estudiava el *Quan, on i com* de la biblioteca de l'escola. Era un calendari que tractava de tot el que havia passat l'any abans. Al final de tot hi havia la llista de totes les ciutats i poblacions del país. Allà podia veure quines ciutats creixien. O bé quines es feien més petites, quant al nombre d'habitants. La població on vivia en Joel sempre es feia més petita. I allò confirmava les sospites d'en Joel: ningú no s'hi volia quedar a viure, allà. Tampoc ningú de fora no hi volia anar. Si les coses anaven molt malament, ell i el seu pare serien els últims que quedarien. Una vegada havia intentat explicar-ho al seu pare, però ell se n'havia rigut.

—Sempre hi viurà gent, a la vora del riu —va contestar.

—I per què hem de ser justament nosaltres?

En Samuel no ho havia contestat, això. Només havia

tornat a riure abans de posar-se les ulleres i fullejar el diari.

De totes maneres, al *Quan, on i com*, en Joel havia vigilat que les adreces que posava a les cartes secretes no existissin en algun lloc de Suècia. Ni Joelsholm ni Graneborg.

Mai no enganxava segells a les cartes. Els dibuixava. Vells amb nassos grans. Com que les cartes eren inventades, no seria adequat fer servir segells de veritat. Després es tractava d'anar amb compte a l'hora d'introduir-les al vagó del correu. Al cap d'estació Knif no se li escapava res del que passava, i era fàcil que s'acalorés i s'empipés. Però fins ara en Joel mai no havia estat descobert. Havia registrat a la seva llibreta que, en total, havia enviat onze cartes en el tren bondadós que viatjava cap al sud.

La nit anterior havia enviat d'amagat la darrera carta. Llavors encara era tardor. La gebrada havia cruixit sota les rodes, mentre pujava amb bicicleta el pendent que duia a l'estació. Gairebé s'havia quedat sense alè. Eren a mig novembre. Ja havia nevat moltes altres vegades en aquella època de l'any, però aquest any no. L'hivern es retardava. I, un cop més, la neu va arribar de nit sense fer soroll.

En Joel va mirar el despertador; el tenia en un tamboret al costat del llit. Si volia arribar a l'hora a l'escola, s'hauria d'afanyar. Com sempre, ja anava amb retard. Va córrer fins al lavabo, es va rentar tan ràpidament com va poder, es va vestir i va entrar a la cuina.

En aquell moment el seu pare es preparava per sortir. En Samuel, el mariner convertit en llenyataire. Sovint en Joel desitjava que hagués estat a l'inrevés. El llenyataire convertit en mariner. Llavors no hauria de viure a la vora

del riu, tan lluny del mar. En una vitrina hi havia una miniatura d'un vell vaixell que es deia *Celestine*. Si tot hagués anat diferent podria haver estat a la cabina d'un vaixell, i es gronxaria amb les suaus onades del mar.

De vegades en Joel pensava que era impossible entendre els adults. Gairebé mai no sabien el que era millor per a ells. Sempre deien que ho feien tot pel bé dels seus fills. Però com, si ni tan sols sabien tenir cura d'ells mateixos?

Durant els anys que havien seguit la desaparició de la Jenny, la seva mare, en Joel havia hagut de fer-se de mare. Mai no havia tingut problemes per saber el que era millor per a ell. Però en Samuel era un cas perdut. Sempre deia que un dia, aviat, encara no però aviat, ho deixarien tot i se n'anirien. Però això no arribava mai. I en Joel feia ja molt de temps que havia perdut l'esperança.

En Samuel era com la resta d'adults. No sabia què era el millor per a ell. I alhora era massa vell. Tant per aprendre com per deixar que en Joel ho fes.

En Samuel es va acabar el cafè i va esbandir la tassa a l'aigüera.

Ara em dirà que m'haig d'afanyar, va pensar en Joel.

—Afanya't o arribaràs tard a l'escola —va dir en Samuel.

En Joel estava agenollat amb el cap dins un armari on hi havia de tot, des de sabates fins a diaris vells. Buscava les botes.

Sabia que en Samuel li preguntaria si havia sentit el que li havia dit.

—Has sentit el que t'he dit? —va preguntar en Samuel.

—Sí —va contestar en Joel—. Però no arribaré tard. Tinc temps.

En Joel va agafar les botes i va seure a la taula de la cuina per lligar-se-les. Primer les va sacsejar, i va caure merda de rata per terra. Però no hi havia cap ratolí mort. L'any anterior n'havia trobat un a la bota esquerra.

Mentrestant en Samuel preparava la seva motxilla. Hi havia un paquet d'entrepans, una ampolla de llet i el termos amb cafè. En Joel l'observava d'amagat.

El seu pare s'estava fent vell. I això que només tenia quaranta-un anys. Però l'esquena se li havia encorbat. I tenia la cara més escanyolida.

A més, s'afaitava cada vegada pitjor i menys sovint.

A en Joel no li agradava, això. No volia tenir un pare amb l'esquena corbada i les galtes mal afaitades.

Però també pensava en una de les promeses de cap d'any que formularia quan es fes de nit. El seu cap d'any secret que ningú, excepte ell, sabia que existia.

Hi havia una cosa que feia temps que rumiava. Moltes nits, mentre feia voltes amb bici per la ciutat, no pensava en cap altra cosa.

Havia decidit que arribaria a tenir com a mínim cent anys. Això volia dir que viuria fins a l'any 2045. Allò semblava tan increïblement llunyà que, per a ell, equivalia a viure per sempre.

Però en Joel sabia que ara havia de preparar-se si volia aconseguir el que es proposava. Si no ho feia, acabaria amb una esquena tan corbada com la d'en Samuel.

De fet, això era el més important. Més important que fer els cent anys era no tenir una esquena corbada.

Sabia com ho aconseguiria. Aquella era també una de les promeses de cap d'any per a aquella nit.

L'endemà s'hi posaria. Tenia un pla per a aquell hivern i el duria a terme sense més espera.

Si volia arribar a molt vell, havia d'esforçar-s'hi.

Aquests pensaments es van veure interromputs quan en Samuel va estar a punt per sortir. Es va posar la gorra gruixuda al cap. Abans d'obrir la porta es va girar i va mirar en Joel. Sovint semblava trist quan marxava a la feina. Això tampoc no li agradava, a en Joel. Fins i tot li provocava mal de panxa. En aquells instants li resultava del tot impossible imaginar en què pensava en Samuel.

Naturalment es podia tractar de la Jenny, que havia desaparegut. Allò podia entristir-lo tant com a en Joel.

O és que pensava potser en el mar que tampoc aquell dia tornaria a veure? El mar que no veuria entre tots aquells pins i avets que talava?

—No et quedis aquí encantat —va dir—. Si no, faràs tard a l'escola.

—Me'n vaig quan m'hagi cordat les botes —va contestar en Joel.

—L'hivern ja torna a ser aquí —va dir en Samuel amb un sospir—. I segur que aquest hivern serà llarg, fosc o fred.

—Podem anar-nos-en a viure en un altre lloc —va contestar en Joel—. Demà.

—Tant de bo fos tan fàcil —va dir en Samuel—. Però no ho és.

Després se'n va anar. En Joel va sentir les seves passes a l'escala. La porta de la planta baixa es va tancar de cop.

Es va cordar les botes. Es va posar la jaqueta, la gorra i la bufanda. No trobava els guants. Havia d'escollir entre buscar-los o arribar tard a l'escola.

Finalment va prescindir dels guants. L'hivern encara no era tan fred. Tot just acabava de començar.

També va decidir que deixaria la bici aparcada on era.

Podia ser agradable provar les botes, fer puntades a la fina capa de pols de neu. Però en el mateix moment que va començar a baixar les escales es va adonar que ara li anaven petites. En necessitaria un parell nou. Però, com podria convèncer en Samuel? Les sabates eren cares.

«És car, ser pobre», deia sovint en Samuel. En Joel gairebé entenia el que volia dir amb això.

Va sortir al carrer. Encara era fosc. Només una fina llum grisosa queia sobre les agulles dels avets que vigilaven la ciutat.

L'escola esperava. Segur que la senyoreta Nederström ja havia arribat. Si s'afanyava, encara arribaria a temps.

Va fer una puntada a la neu.

Desitjava que arribés la nit, quan pronunciaria davant de si mateix les solemnes propostes de cap d'any.

L'hivern l'havia tornat a enganyar, aquest any. Però en realitat tant li feia.

L'important era que un nou any havia començat.